



NATURA 2000 - STANDARDOWY FORMULARZ DANYCH

dla obszarów specjalnej ochrony (OSO),
proponowanych obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (pOZW),
obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty (OZW) oraz
specjalnych obszarów ochrony (SOO)

OBSZAR PLH220005
NAZWA
OBSZARU Bytowskie Jeziora Lobeliowe

ZAWARTOŚĆ

- [1. IDENTYFIKACJA OBSZARU](#)
- [2. POŁOŻENIE OBSZARU](#)
- [3. INFORMACJE PRZYRODNICZE](#)
- [4. OPIS OBSZARU](#)
- [5. STATUS OCHRONY OBSZARU](#)
- [6. POWIĄZANIA OBSZARU](#)
- [7. MAPA OBSZARU](#)

1. IDENTYFIKACJA OBSZARU

1.1. Typ B	1.2. Kod obszaru PLH220005	Powrót
---------------	-------------------------------	------------------------

1.3. Nazwa obszaru

Bytowskie Jeziora Lobeliowe

1.4. Data opracowania 2003-10	1.5. Data aktualizacji 2024-03
----------------------------------	-----------------------------------

1.6. Instytucja lub osoba przygotowująca wniosek:

Nazwisko/Organizacja:	Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska
Adres:	Polska Al. Jerozolimskie 136 Warszawa 02-305
Adres e-mail:	kancelaria@gdos.gov.pl

Data zaproponowania obszaru jako OZW:	2004-04
Data zatwierdzenia obszaru jako OZW(*):	2008-01
Data objęcia obszaru ochroną SOO:	2021-07
Krajowe odniesienie prawne dla formy ochrony SOO:	rozp. MKiŚ z dn. 24 czerwca 2021 r. w spr. soo Bytowskie Jeziora Lobeliowe (PLH220005)

2. POŁOŻENIE OBSZARU

[Powrót](#)

2.1. Położenie centralnego punktu [wartości dziesiętne stopni]:

Długość geograficzna
17.5623

Szerokość geograficzna
54.167

2.2. Powierzchnia [ha]:

2490.32

2.3. Obszar morski [%]

0.0

2.5. Kod i nazwa regionu administracyjnego

Kod poziomu NUTS 2

Nazwa regionu

PL63	Pomorskie
------	-----------

2.6. Region biogeograficzny

Kontynentalny (100.0
%)

3. INFORMACJE PRZYRODNICZE

[Powrót](#)

3.1. Typy siedlisk przyrodniczych występujących na terenie obszaru i ocena znaczenia obszaru dla tych siedlisk:

Typy siedlisk wymienione w załączniku I						Ocena obszaru			
Kod	PF	NP	Pokrycie [ha]	Jaskinie [liczba]	Jakość danych	A B C D	A B C		
						Reprezentatywność	Powierzchnia względna	Stan zachowania	Ocena ogólna
3110			317.79		G	A	B	B	A
3150			37.44		M	D			
3160			4.62		M	B	C	C	C
6510			5.74		M	B	C	B	C
7120			10.78		M	B	C	C	C
7140			21.97		M	A	C	B	C
9110			0.15		M	D			
9130			505.58		M	B	C	C	C
9160			14.38		M	D			
9190			29.6		M	D			
91D0			70.1		M	B	C	C	C
91E0			4.34		M	D			

- PF: dla typów siedlisk, do których mogą odnosić się zarówno formy priorytetowe, jak i niepriorytetowe (6210, 7130, 9430) należy wpisać „x” w kolumnie PF celem wskazania formy priorytetowej.
- NP: jeśli dany typ siedliska nie istnieje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Pokrycie: można wpisywać z dokładnością do wartości dziesiętnych.
- Jaskinie: w przypadku siedlisk typu 8310 i 8330 (jaskinie) należy podać liczbę jaskiń, jeśli nie są dostępne szacunkowe dane na temat powierzchni.

- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe).

3.2. Gatunki objęte art. 4 dyrektywy 2009/147/WE i gatunki wymienione w załączniku II do dyrektywy 92/43/EEG oraz ocena znaczenia obszaru dla tych gatunków

Gatunki					Populacja na obszarze					Ocena obszaru			
Grupa	Kod	Nazwa naukowa	S	NP	Typ	Wielkość		Jednostka	Kategoria	Jakość danych	A B C D	A B C	
						Min	Maks		C R V P		Populacja	Stan zachowania	Izolacja
F	1149	Cobitis taenia			p				P	P	D		
F	1096	Lampetra planeri			p				P	P	D		
P	1831	Luronium natans			p				P	M	C	A	C
M	1355	Lutra lutra			p				P	P	D		
A	1166	Triturus cristatus			p				P	P	D		

- Grupa: A = płazy, B = ptaki, F = ryby, I = bezkręgowce, M = ssaki, P = rośliny, R = gady.
- S: jeśli dane o gatunku są szczególnie chronione i nie mogą być udostępnione publicznie, należy wpisać „tak”.
- NP: jeśli dany gatunek nie występuje już na danym terenie, należy wpisać „x” (opcjonalnie).
- Typ: p = osiadłe, r = wydające potomstwo, c = przelotne, w = zimujące (w przypadku roślin i gatunków niemigrujących należy użyć terminu „osiadłe”).
- Jednostka: i = osobniki pojedyncze, p = pary lub inne jednostki według standardowego wykazu jednostek i kodów zgodnego ze sprawozdawczością na podstawie art. 12 i 17 (zob. [portal referencyjny](#)).
- Kategorie liczebności (kategoria): C = powszechne, R = rzadkie, V = bardzo rzadkie, P = obecne - wypełnić, jeżeli brak jest danych (DD), lub jako uzupełnienie informacji o wielkości populacji.
- Jakość danych: G = „wysoka” (np. na podstawie badań); M = „przeciętna” (np. na podstawie częściowych danych i ekstrapolacji); P = „niska” (np. zgrubne dane szacunkowe); DD = brak danych (kategorię tę należy stosować wyłącznie, jeśli nie da się dokonać nawet zgrubnej oceny wielkości populacji - w takiej sytuacji można pozostawić puste pole dotyczące wielkości populacji, jednak pole „Kategorie liczebności” musi być wypełnione).

4. OPIS OBSZARU

4.1. Ogólna charakterystyka obszaru

[Powrót](#)

Klasa siedliska przyrodniczego	Pokrycie [%]
N17	1.69
N16	13.22
N06	9.0
N19	39.19
N12	36.9
Ogółem pokrycia siedliska przyrodniczego	100

Dodatkowa charakterystyka obszaru:

Głównym przedmiotem ochrony obszaru Bytowskie Jeziora Lobeliowe jest grupa kilkunastu jezior lobeliowych położonych w krajobrazie morenowym stanowiącym mozaikę lasów bukowych i drzewostanów sosnowych, z rozproszonymi wśród nich torfowiskami i płatami borów bagiennych, oraz łąkami i przestrzenią zagospodarowaną rolniczo. Obszar ma powierzchnię 2 490,3 ha i położony jest w granicach Pojezierza Bytowskiego (Kondracki 1998), stanowiącego wschodnią część makroregionu Pojezierza Zachodniopomorskiego lub centralną część szerzej pojętego obszaru Pomorza. Wg regionalizacji geobotanicznej obszar leży w Okręgu Pojezierza Bytowskiego (podokręgi Bytowski oraz Sulęczyńsko-Czarnodąbrowecki), w Krainie Pojezierzy Środkowopomorskich Działu Pomorskiego, w Podprowincji Południowobałtyckiej Prowincji Środkowoeuropejskiej (Matuszkiewicz 2008).

W stosunku do jednostek geograficznych z nim graniczących obszar jest pod względem hipsometrycznym obszarem wypukłym, o mocno zróżnicowanych wysokościach względnych i bezwzględnych. Mieści się on w przedziale wysokości od około 128 m n.p.m. (w północno-wschodniej części obszaru) do 235 m n.p.m. na południowy-zachód od Jeziora Łąkie. Obszar położony jest w obrębie następujących jednostek morfogenetycznych Pojezierza Bytowskiego (Sylwestrzak 1977): Wysoczyzna Bytowska (zachodnia część), Wysoczyzna Pomyska (część północna) i Wysoczyzna Studzienicka (część południowa). W krajobrazie przeważają wysoczyzny moreny dennej z ulokowanymi miejscami morenami czołowymi. Wysoczyzny poprzecinane są rynnami subglacialnymi oraz charakteryzują się występowaniem w ich obrębie licznych zagłębień wytopiskowych. Wśród utworów powierzchniowych dominują tu gliny zwałowe powstałe w wyniku wytopienia się i osadzania materiału skalnego pod lodowcem lub na jego powierzchni. Występują tu również piaski, żwiry torfy, iły, mułki oraz torfy. Dominującym typem gleb na badanym obszarze są gleby bielcowe wytworzone z piasków słabogliniastych oraz z glin lekkich i średnich. Poza tym wyróżnić tu można jeszcze bielice powstałe na bazie glin zwałowych (Sylwestrzak 1977). Przez obszar przebiega główny dział wodny Pojezierza Pomorskiego, rozgraniczający dorzecza rzek przymorskich od dorzecza Wisły. Dział ten przebiega na południe od Jeziora Łąkie dzieląc obszar Natura 2000 na dwie jednostki hydrograficzne. Jego większa część zlokalizowana jest w dorzeczu Słupi, jedynie fragment południowy należy do dorzecza Brdy. Obszar charakteryzuje się dość dużą regionalną wydajnością hydrologiczną. Średni odpływ jednostkowy z wielolecia kształtuje się tu na poziomie 11-12 l/s*km². Pod względem warunków występowania wód podziemnych omawiany obszar jest zaliczany do regionu przymorskiego. Występują tu wody porowe w warstwach odkrytych (gruntowe) oraz izolowane od powierzchni wody wgłębne. Głębokość występowania zwierciadła wód podziemnych (wg. Atlasu hydrologicznego Polski 1987) jest tu szacowana na 5-20 m pod powierzchnią terenu. Charakterystyczny dla tego rejonu jest duży udział odpływu podziemnego w ogólnej masie odpływu, sięgający 75%. Sieć rzeczna jest słabo wykształcona. Część wchodzących w skład systemu cieków okresowo zanika lub notowany jest w nich minimalny przepływ. Niektóre z jezior wykazują cechy bezodpływowości, są to jeziora: Gubisz, Lubienieckie, Lubienieckie Małe, Ząbinowskie, Łąkie, Dąbrówno Czarne i Jeleń (okresowo odpływowe). W ich przypadku alimentacja ze zlewni jest niewielka i ogranicza się zazwyczaj do mało wydajnego, niezorganizowanego spływu powierzchniowego oraz drenażu wód gruntowych. Pozostałą część zasilania stanowi opad atmosferyczny. Pozostałe jeziora tego obszaru wyróżniają się hydrologicznym powiązaniem z egzoreicznym systemem odwadniania. Stan taki stwierdzono w przypadku jezior: Opławiec, Pipionek, Cechyńskie Wielkie, Cechyńskie Małe, Głębocko, Stary Staw. Pierwotnie mogły być one bezodpływowe i sztucznie włączone do egzoreicznego systemu odwadniania na skutek zabiegów melioracyjnych. Jeziora te tworzą obecnie kaskadowy system jezior przepływowych odwadnianych rzeką Krępą do Słupi, co jest częściowo rozbieżne z danymi sprzed ponad 50-ciu lat podawanymi przez Szmala (1959) i może świadczyć o powstaniu sztucznej sieci hydrograficznej w późniejszym okresie. Większość jezior obszaru posiada ponadto dopływy o charakterze rowów melioracyjnych, odwadniających pierwotnie bezodpływowe obniżenia terenu zajęte przez torfowiska, bory i lasy bagienne oraz wtórne układy degeneracyjne powstałe na skutek osuszania.

4.2. Jakość i znaczenie

Ze względu na dużą ilość występujących w skupieniu, typowo wykształconych i dobrze zachowanych jezior lobeliowych, obszar ma duże znaczenie dla zachowania zasobów tego siedliska przyrodniczego w skali kraju. Stwierdzono tu występowanie 12 rodzajów siedlisk z Załącznika I Dyrektywy Rady 92/43/EWG. Znajdują się tu także stanowiska 6 gatunków z Załącznika II Dyrektywy Rady 92/43/EWG.

3110 Jeziora lobeliowe. W obszarze, wg danych literaturowych z XX wieku, jest 12 jezior lobeliowych. Są to jeziora: Jeleń, Stary Staw, Głębocko, Cechyńskie Małe, Cechyńskie Wielkie, Pipionek (Pipionko), Gubisz, Ząbinowskie, Lubienieckie Wielkie i Lubienieckie Małe, Łąkie oraz Czarne Dąbrówno. Są to jeziora o zróżnicowanej powierzchni i głębokości, specyfice hydrochemicznej i stanie zachowania. Są one

miękkowodnymi lub umiarkowanie twardowodnymi zbiornikami, o obojętnym lub lekko zasadowym odczynie wody, których specyfika w dużej mierze zależy od dostawy substancji mineralnych wodami podziemnymi lub ze zlewni i materii organicznej z odwadnianych siedlisk organogenicznych. Najlepiej zachowanymi zbiornikami i charakteryzującymi się najkorzystniejszymi warunkami hydrochemicznymi dla isoetydów są duże i głębokie zbiorniki: Czarne Dąbrówno, Łąkie i Jeleń. Pozostałe jeziora mają częściowo zmienioną lub całkowicie już zatartą specyfikę hydrochemiczną i fitocenotyczną, obciążone są eutrofizacją i/lub humizacją. W trzech jeziorach (Pipionek, Lubienieckie Wielkie, Lubienieckie Małe) w 2012 roku nie odnaleziono isoetydów.

W jeziorach Jeleń, Czarne Dąbrówno oraz Łąkie przeważającą powierzchnię fitolitoralu zajmują płaty zespołu *Isoëto-lobelietum dortmannae* tworzone przez bardzo liczne populacje brzeżycy jednokwiatowej *Littorella uniflora*, lobelii jeziornej *Lobelia dortmanna* i poryblina jeziornego *Isoëtes lacustris*. Gatunkom tym towarzyszy także licznie wywłócznik skrętoległy *Myriophyllum alterniflorum*. Głęboki litoral zajmują płaty zbiorowiska podwodnych mszaków. W jeziorach Gubisz, Głęboczko i Cechyńskie Małe populacje gatunków wskaźnikowych są nieco mniej liczne, ale również zajmują znaczną powierzchnię litoralu. W jeziorach tych miejscami bardzo obficie występuje wywłócznik skrętoległy *Myriophyllum alterniflorum*. W we wszystkich trzech jeziorach niewielkie skupiska tworzą ponadto gatunki typowe dla wód żyznych: moczarka kanadyjska *Elodea canadensis*, wywłócznik kłosowy *Myriophyllum spicatum* oraz rogatki sztywne *Ceratophyllum demersum*. W jeziorach Ząbinowskim i Stary Staw licznie występuje jedynie brzeżyca jednokwiatowa *Littorella uniflora*. W Jeziorze Ząbinowskim stwierdzono ponadto niewielką populację poryblina jeziornego. W Jeziorze Cechyńskim Wielkim strefę brzegową zajmuje głównie szuwar trzcinowy *Phragmitetum australis*, w skali całego jeziora isoetydy i tworzone przez nie płaty roślinności zajmują niewielką powierzchnię. W jeziorach Pipionek, Lubienieckim Wielkim i Lubienieckim Małym nie odnaleziono w 2012 roku gatunków z grupy isoetydów, charakterystycznych dla jezior lobeliowych. Podsumowując, jeziora lobeliowe obszaru to grupa obecnie zróżnicowana pod względem walorów przyrodniczych i stanu zachowania. Uśredniając ocenę stanu siedliska w obszarze, należy uznać, iż stopień ich reprezentatywności jest doskonały (A), stan zachowania jest dobry (B, dobrze/średnio zachowana struktura, dobre perspektywy jej zachowania II), powierzchnia względna jest znaczna (B). Ocena ogólna znaczenia obszaru dla ochrony siedliska, mimo zróżnicowanego stanu zbiorników, jest doskonała (A), ze względu na dużą liczbę obiektów w obszarze oraz wzorcowy stan zachowania kilku z nich.

3150 Starorzeczka i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne. Do siedliska 3150 zakwalifikowano 13 zróżnicowanych pod względem morfologicznym zbiorników. Do największych jezior eutroficznych w obszarze należą jeziora Dąbie, Oplawiec i Helenowo. Pozostałe to niewielkie i płytkie zbiorniki o śródpolnym lub częściowo śródleśnym położeniu. Wszystkie jeziora zaliczone do siedliska 3150 to zbiorniki mało typowe dla siedliska, stosunkowo ubogie w składniki mineralne, zwłaszcza w wapń, o niskim przewodnictwie elektrolitycznym wody (62-162 $\mu\text{S}/\text{cm}$), bliskim obojętnemu odczynowi wody (6,24 – 7,75). Części z nich cechuje się znacznym stężeniem w wodzie substancji humusowych. Ich roślinność jest uboga i mało typowa dla siedliska, aczkolwiek należąca do związku *Nympheion* i/lub *Potamion*. Tworzą ją najczęściej płaty zespołu grążela żółtego i grzybieni białych *Nupharo-Nymphaeetum albae* oraz zespołu rdestnicy pływającej *Potametum natantis*. Roślinność podwodna jest skąpa, najczęściej zorganizowana w postaci niewielkich skupisk, najczęściej tworzonych przez wywłócznik kłosowy *Myriophyllum spicatum*, moczarkę kanadyjską *Elodea canadensis* i rdestnicę szczeciolistną *Potamogeton friesii*. Niemal w każdym zbiorniku ww. gatunkom towarzyszy gatunek typowy także dla jezior lobeliowych obszaru – wywłócznik skrętoległy *Myriophyllum alterniflorum*. Dlatego reprezentatywność siedliska oceniono na D.

3160 Naturalne dystroficzne zbiorniki wodne. Do siedliska 3160 zaliczono 6 obiektów. Są to niewielkie śródtorfowiskowe zbiorniki o różnym stopniu zachowania, położone w większości w kompleksach torfowiskowych o różnym obecnie stanie zachowania. Wszystkie mają zmienione warunki hydrologiczne – włączone są rowami w system odwadniający torfowiska lub też nie są bezpośrednio odwadniane, ale ich specyfika hydrochemiczna jest zmieniona przez odwadnianie całego torfowiska. Wszystkie badane jeziora dystroficzne obszaru cechują się silnie zabarwioną przez substancje humusową wodą (barwa > 250 mg/Pt dm^3), stosunkowo umiarkowanym, jak na ten typ siedliska, przewodnictwem elektrolitycznym (38 – 84 $\mu\text{S}/\text{cm}$). Pod względem odczynu są one dość zróżnicowane, co wynika ze specyfiki i stopnia przekształcenia torfowisk, które je otaczają (pH 3,6 - 6,94). Poza obiektami położonymi w kompleksach torfowisk są też w obszarze niewielkie zbiorniki dystroficzne otoczone stosunkowo wąskimi płacami torfowiskowych obrzeży. Podsumowując, typowych jezior dystroficznych jest w obszarze stosunkowo niewiele, niemniej są one dobrze reprezentatywne dla siedliska (ocena stopnia reprezentatywności B). Ich stan zachowania jest jednak średni

(C, średnio zachowana struktura III, dobre perspektywy jej zachowania II, możliwości odtworzenia właściwej struktury wymagające średnich nakładów II), a powierzchnia względna jest bardzo niewielka (ocena C), w związku z tym ocena znaczenia obszaru dla ochrony siedliska jest znacząca (ocena ogólna C).

6510 Niżowe i górskie świeże łąki użytkowane ekstensywnie (*Arrhenatherion elatioris*). W obszarze stwierdzono pięć stanowisk siedliska 6510, w tym cztery stanowiska podtypu 6510-1 i jedno podtypu 6510-2. W płatach dominują trawy: rajgras wyniosły *Arrhenatherum elatius*, kupkówka pospolita *Dactylis glomerata* i wiechlina łąkowa *Poa pratensis*. Spośród roślin dwuliściennych i wskaźnikowych spotyka się: krwawnik pospolity *Achillea millefolium*, przytulię pospolitą *Galium mollugo*, świerzbnicę polną *Knautia arvensis*, marchew zwyczajną *Daucus carota* i koniczynę łąkową *Trifolium pratense*, płaty są więc dobrze reprezentatywne dla siedliska (ocena reprezentatywności B). Występują w nich gatunki inwazyjne: łubin trwały *Lupinus polyphyllus*, konyza kanadyjska *Conyza canadensis* oraz ekspansywne: pokrzywa zwyczajna *Urtica dioica* i ostrożeń polny *Cirsium arvense*, część płatów nie jest regularnie koszona, stąd ogólny stan zachowania siedliska w obszarze B, przy dobrych perspektywach zachowania struktury i łatwych możliwościach jej odtworzenia). Powierzchnia względna siedliska jest niewielka (C). Ocena ogólna znaczenia obszaru w ochronie siedliska jest znacząca (C).

7120 Torfowiska wysokie zdegradowane, ale zdolne do naturalnej lub stymulowanej regeneracji. W obszarze stwierdzono 8 obiektów należących do tego siedliska (dane LP 2007, 4 obiekty wizytowane w ramach PZO). Obecna powierzchnia torfowisk nosi ślady wcześniejszej eksploatacji w postaci zarastających torfianek i wystających nad ich powierzchnie grobli. W dobrze uwodnionych torfiankach rozwija się roślinność przejściowotorfowiskowa, przez co przy dużej powierzchniowo ilości torfianek torfowiska takie upodabniają się wtórnie do torfowisk przejściowych. W miejscach takich rozwijają się fitocenozy torfowców (głównie *Sphagnum fallax*, rzadziej *Sphagnum cuspidatum* lub *Sphagnum riparium*) oraz wełnianki wąskolistnej. Powierzchnie przesuszane na groblach zaś zajmują płaty silnie zdegradowanej roślinności wysokotorfowiskowej z udziałem krzewinek i drzew typowych dla boru bagiennego. Płaty są więc dobrze reprezentatywne dla siedliska (ocena reprezentatywności B). Stan płatów siedliska jest różny - od dobrze regenerujących małych torfowisk, do układów regenerujących dobrze jedynie w torfiankach, z nadal silnie przekształconą roślinnością na groblach, stąd ocena stanu zachowania C (przy dobrze/średnio zachowanej strukturze, średnich perspektywach jej zachowania i możliwościach odtworzenia przy średnim nakładzie środków). Powierzchnia względna siedliska jest niewielka (C). Ocena ogólna znaczenia obszaru w ochronie siedliska jest znacząca (C).

7140 Torfowiska przejściowe i trzęsawiska. W badanym obszarze torfowiska przejściowe reprezentowane są licznie przez niewielkie torfowiska rozwijające się w pierwotnie bezodpływowych zagłębieniach lub w bezpośrednim sąsiedztwie jezior dystroficznych i lobeliowych. Aktualnie znajdują się one w otoczeniu leśnym jak i śródpolnym. Doskonale reprezentują one (reprezentatywność A) ubogi troficznie typ torfowisk przejściowych nawiązujący silnie do torfowisk wysokich. W warstwie mszystej dominują torfowce, zwłaszcza torfowiec kończysty *Sphagnum fallax*, a gatunki o większych wymaganiach troficznych, jak torfowiec obły *Sphagnum teres* czy mchy brunatne występują znacznie rzadziej. W przypadku niewielkich, śródleśnych płatów stan zachowania jest na ogół dobry, obiekt śródpolne noszą ślady osuszania czy też użyznienia, część torfowisk znajduje się w tranzytowym położeniu w sieci rowów odwadniających, stąd ocena ich stanu zachowania B (stopień zachowania struktury średnio dla obiektów w obszarze II, przy dobrych perspektywach jej zachowania). Powierzchnia względna siedliska jest niewielka (C). Ocena ogólna znaczenia obszaru w ochronie siedliska jest znacząca (C).

9110 Kwaśne buczyny. Kwaśne buczyny w ostoi zajmują bardzo niewielkie powierzchnie. Najczęściej są to zbocza pagórków, szczególnie te o dużym nachyleniu i południowej ekspozycji, w obrębie rozległych płatów żyznych buczyn. W trakcie badań terenowych przeprowadzonych na potrzeby opracowania PZO zdiagnozowano tylko jeden typowo wykształcony płat kwaśnej buczyny o powierzchni kilkunastu arów (na tej podstawie powierzchnie siedliska w obszarze oszacowano na 0,15 ha i taką wartość wskazano w pkt. 3.1 SDF). Lustracja terenu nie potwierdziła informacji o występowaniu innych płatów kwaśnej buczyny niżowej w ostoi. Najczęściej przyczyną występowania małopowierzchniowych fragmentów siedliska 9110-1 jest długotrwały wpływ dominacji sosny lub świerka w drzewostanie głównym oraz duże nachylenie terenu o południowej ekspozycji. W obydwu przypadkach zjawiska te miały zniekształcający wpływ na warunki glebowe, a tym samym na rozwój runa. Wcześniejsze zakwalifikowanie większości buczyn znajdujących się w tej ostoi do tego siedliska spowodowane było błędami podczas inwentaryzacji przyrodniczej

przeprowadzonej w Lasach Państwowych w latach 2006-2008 (LP 2008). Trudnością przy postawieniu diagnozy fitosocjologicznej jest w przypadku buczyn w ostoi brak runa w większości płatów. Dopiero kompleksowa lustracja terenowa, poparta wykonaniem większej ilości zdjęć fitosocjologicznych pozwoliła na stwierdzenie, że buczyny dotychczas uważane za kwaśne (9110-1) są w rzeczywistości żyznymi buczynami niżowymi (9130-1). Dlatego reprezentatywność siedliska oceniono na D.

9130 Żyzne buczyny. Łączna powierzchnia siedliska w obszarze to 505,56 ha co stanowi ponad 20 % ostoi. W większości są to lite buczyny, z niewielką domieszką dęba szypułkowego, brzozy brodawkowatej, świerka pospolitego. Struktura drzewostanów jest dość jednolita, w większości przypadków górną warstwę (A) tworzy buk zwyczajny o dużym stopniu pokrycia. W warstwie runa dominują gatunki typowe dla siedlisk eutroficznych oraz mezotroficznych lasów liściastych. Warstwa D jest skąpo wykształcona, dominuje w niej *Atrichum undulatum*. Runo w pełni wykształcone występuje wyłącznie drzewostanach w fazie optymalnej, ew. w zaawansowanych wiekowo drzewostanach w fazie dorastania, w miejscach o optymalnych warunkach świetlnych. Przeważającą część zasobów siedliska w ostoi stanowią wielkopowierzchniowe monokultury bukowe tworzące ekosystemy o zubożałej strukturze florystycznej (zacienienie). Siedlisko uwzględniono na liście przedmiotów ochrony obszaru, zamiast siedliska 9110. Proponuje się ocenę stopnia reprezentatywności B, ocenę stanu zachowania C powierzchni względnej – C i ocenę ogólną C.

9160 Grąd subatlantycki. W granicach ostoi występuje 7 płatów grądu subatlantyckiego. W większości przypadków są to postaci w randze podzespołu ubogiego *Stellario-Carpinetum deschampsietosum* – najbardziej ubogie i suche, gdzie rolę gatunków diagnostycznych odgrywają rośliny acydofilne. Cechą charakterystyczną grądów w ostoi jest znikomy udział graba – gatunku o dużej randze diagnostycznej. W biochorach grądowych sąsiadujących z żyznymi buczynami widoczna jest silna ekspansja buka. Niewielkie zasoby siedliska w ostoi oraz zły stan zachowania wskazują na niewielkie znaczenie obszaru dla ochrony grądu subatlantyckiego. W związku z tym wpisano siedlisko do SDF z oceną stopnia reprezentatywności D.

9190. Kwaśne dąbrowy (*Fago-Quercetea*). W granicach ostoi zdiagnozowano kilkanaście, w większości niewielkich płatów tego zbiorowiska, przeważnie w wieku około 100 lat. W warstwie drzew dominuje dąb bezszypułkowy, czasem szypułkowy, charakterystyczna jest stała domieszka buka. W runie przeważają gatunki acidofilne, zwłaszcza śmiałek pogięty, borówka czernica i orlica pospolita. Widoczna jest silna naturalna ekspansja buka do ekosystemów dębowych. Ze względu na relatywnie niewielki powierzchniowy udział siedliska w ostoi proponuje się ocenę stopnia reprezentatywności D.

91D0 Bory i lasy bagienne. Lasy bagienne w obszarze reprezentowane są przez bory bagienne, brzeziny bagienne i fitocenozy o pośrednim pomiędzy nimi charakterze. W większość płyty są w różnym stopniu przekształcone przez odwodnienia, nasadzanie drzew, a miejscami też eksploatację torfu. W zdegradowanych borach bagiennych w drzewostanie odnotowuje się duży udział brzozy (miejscami są one nawet dominantem), w runie przewagę krzewinek borowych (zwłaszcza *Vaccinium myrtillus*) nad typowymi dla boru bagiennego. W runie mszystym udział torfowców jest mały. W związku z powyższymi stopień reprezentatywności oceniono na B, stan zachowania - C, powierzchnię względną – C i ocenę ogólną C.

91E0 Łęgi wierzbowe, topolowe, olszowe i jesionowe. W obszarze stwierdzono 4 niewielkie płyty siedliska. Z uwagi na niewielką powierzchnię siedliska w obszarze zasadna jest ocena stopnia reprezentatywności D.

1831 Elisma wodna *Luronium natans*. Wg danych literaturowych z XX w. na terenie obszaru jest 7 stanowisk gatunku. Dwóch z nich (jezioro Głębocko, jezioro Cechyńskie Małe, rezerwat przyrody) nie potwierdzono w 2006 i 2008 r. w trakcie prac nad planami ochrony rezerwatów (Bociąg i in. 2007, 2009). Pozostałe 5 (Gubisz, Jeleń, Łąkie, Stary Staw, Ząbinowickie) weryfikowano w trakcie prac terenowych i w na żadnym nie potwierdzono występowania gatunku. Wg danych literaturowych populacje w jeziorach były niewielkie (od kilkunastu do kilkudziesięciu osobników), a ostatnie ich notowania są z lat 90-tych. W związku z tym możliwa jest ich ekstynkcja. Możliwe jest jednak także, iż elisma występuje nadal w tych jeziorach, a jedynie ze względu na małą liczebność populacji nie została odnaleziona. Potencjalnie istnieje też możliwość pierwotnego błędu naukowego. Stan zachowania oceniono na C oraz ocenę ogólną - C.

1096 Minóg strumieniowy *Lampetra planeri*. W obszarze znane jest jedno stanowisko minoga strumieniowego, stwierdzone w trakcie prac nad planem ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Głębocko” (Kapusta 2007). Ze względu na tryb życia minoga (m.in. migracje w okresie tarła) za stanowisko gatunku

należało by uznać cały ciek. Populację minoga strumieniowego w obszarze oceniono na D.

1149 Koza Cobitis taenia. W obszarze znane jest jedno stanowisko kozy Cobitis taenia (sensu lato) stwierdzone w trakcie prac nad planem ochrony rezerwatu przyrody Jezioro Głębocko” (Kapusta 2007). Populację kozy w obszarze oceniono na D

1166 Traszka grzebieniasta Triturus cristatus. W obszarze wg danych z inwentaryzacji siedlisk i gatunków LP (GDLP 2007) są 4 stanowiska traszki grzebieniastej. Populację traszki w obszarze oceniono na D.

1355 Wydra europejska Lutra Lutra. W obszarze wg danych z inwentaryzacji siedlisk i gatunków LP (GDLP 2007) w 3 miejscach notowano występowanie wydry. Ze względu na dogodne warunki siedliskowe prawdopodobne jest występowanie wydry nad pozostałymi zbiornikami wodnymi oraz przy ciekach w części leśnej obszaru. Populację wydry w obszarze oceniono na D.

Wszystkie oceny oraz opisy siedlisk są wynikiem weryfikacji terenowej w ramach opracowania planu PZO dla obszaru w 2012 r. (Bociąg i in. 2012).

4.3. Zagrożenia, presje i działania mające wpływ na obszar

Najważniejsze oddziaływania i działalność mające duży wpływ na obszar

Oddziaływania negatywne			
Poziom	Zagrożenia i presje [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]
M	B		i
M	A		i
M	E01.03		i
L	F02.03		i
M	G01.08		i
L	A03.03		i
L	A08		i
H	H01.03		i
H	J02.01.02		i
H	K02.01		i
L	A04		i
M	E01.04		i
M	F01.01		i
M	F02		i
M	G02		i
M	G02.10		i
M	G05.01		i
L	H01.09		i
M	I01		i
M	I02		i
L	K02.03		i
M	M02.03		i
M	J02.01		i
Oddziaływania pozytywne			
Poziom	Działania, zarządzanie [kod]	Zanieczyszczenie (opcjonalnie) [kod]	Wewnętrzne / zewnętrzne [i o b]

Poziom: H = wysoki, M = sredni, L = niski.

Zanieczyszczenie: N = stosowanie azotu, P = stosowanie fosforu/fosforanów, A = stosowanie

kwasów/zakwaszanie, T = toksyczne chemikalia nieorganiczne,

O = toksyczne chemikalia organiczne, X = zanieczyszczenia mieszane.

i = wewnętrzne, o = zewnętrzne, b = jednocześnie.

4.4. Własność (opcjonalnie)

Typ		[%]
Publiczna	Krajowa/federalna	0
	Kraj	0
	związkowy/województwo	0
	Lokalna/gminna	0
	Inna publiczna	0
Własność łączna lub współwłasność		0
Prywatna		0
Nieznana		100
Suma		100

4.5. Dokumentacja (opcjonalnie)

1. Bociąg K. (red.), Afranowicz R., Banaś K., Bogacka-Kapusta E., Czachorowski S., Jakubas D, Kapusta A., Nowiński K., Pelechata A. 2009. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Cechyńskie Małe”, Gdańsk, Olsztyn, Poznań, mscr.2. Bociąg K. (red.), Banaś K., Cerbin S., Czachorowski S., Goc M., Kapusta A., Michałkiewicz M., Nowiński K., Pelechata A. 2007. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Głębocko”, Gdańsk, Olsztyn, Poznań, mscr.3. Bociąg K., Gos K., Chmara R., Nowiński K., Kapusta A., Kozak A. 2012. Dokumentacja Planu Zadań Ochronnych obszaru Natura 2000 Bytowskie Jeziora Lobeliowe PLH 220005 w województwie pomorskim, Gdańsk, Olsztyn, mscr.4. GDLP 2007 Inwentaryzacja przyrodnicza. baza danych INVENT 5. IOP PAN red. 2006-2007 Monitoring gatunków i siedlisk przyrodniczych ze szczególnym uwzględnieniem specjalnych obszarów ochrony siedlisk Natura 2000 msc, GIOŚ, Warszawa 6. IOP PAN red. 2007 Raport dla Komisji Europejskiej z wdrażania Dyrektywy Siedliskowej w zakresie dotyczącym monitoringu msc., GIOŚ, Warszawa 7. Kapusta A. 2007. Specyfika ichtiofauny. W: Bociąg K. (red.), Banaś K., Cerbin S., Czachorowski S., Goc M., Kapusta A., Michałkiewicz M., Nowiński K., Pelechata A. 2007. Plan ochrony rezerwatu przyrody „Jezioro Głębocko”, Gdańsk, Olsztyn, Poznań, mscr.8. Kraska M. 1999. Jeziora lobeliowe w Polsce. msc. 9. Kraska M., Piotrowski R., Klimaszyk P. 1996. Jeziora lobeliowe w Polsce. Chrońmy Przyr. Ojcz. 5-25. 52,3:10. Mieńko W., Knitter R., Lenartowicz Z., Siemion D., Ziółkowski M. 2003. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza Gminy Studzienice. Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody, Gdańsk-Słupsk. mscr. 11. Mieńko W., Knitter R., Lenartowicz Z., Siemion D., Ziółkowski M. 2004. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza Miasta i Gminy Bytów. Biuro Dokumentacji i Ochrony Przyrody, Gdańsk. mscr.12. Stacha J. (red.). 1987. Atlas hydrologiczny Polski, t. 1. IMGW, Wyd. Geol., Warszawa.13. Stańko R. 2003. Inwentaryzacja mokradeł gminy Bytów. msc. 14. Stańko R., Utracka-Minko B., Gawroński A., Kraszevska A. 2004. Inwentaryzacja i waloryzacja przyrodnicza ekosystemów mokradłowych gminy Bytów. Klub Przyrodników, Pracownia Ochrony Przyrody, Świebodzin.15. Szmaja J. 1996. Katalog jezior lobeliowych. Fragm. Flor. Geobot. Ser. Pol. 3: 347-36716. Szmaja J., Gos K. 2002. Inwentaryzacja przyrodnicza gminy Bytów. msc.

5. STATUS OCHRONY OBSZARU (OPCJONALNIE)

5.1. Istniejące formy ochrony na poziomie krajowym i regionalnym:

[Powrót](#)

Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]	Kod	Pokrycie [%]
PL02	3.48				

5.2. Powiązanie opisanego obszaru z innymi formami ochrony:

na poziomie krajowym lub regionalnym:

Kod rodzaju	Nazwa terenu	Rodzaj	Pokrycie [%]
PL02	Jezioro Cechyńskie Małe	+	2.32
PL02	Jezioro Głębocko	+	1.15

6. ZARZĄDZANIE OBSZAREM

6.1. Organ lub organy odpowiedzialne za zarządzanie obszarem:

[Powrót](#)

Organizacja:	Regionalna Dyrekcja Ochrony Środowiska w Gdańsku
Adres:	Polska Chmielna 54/57 80-748 Gdańsk
Adres e-mail:	sekratariat@gda.rdos.gov.pl

6.2. Plan(-y) zarządzania:

Aktualny plan zarządzania istnieje:

☒	Tak	Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 12 marca 2014 r. w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytowskie Jeziora Lobeliowe PLH220005 (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 1320) Link: http://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2014/1320/
		Nazwa: Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Gdańsku z dnia 16 maja 2017 r. zmieniające zarządzenie w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Bytowskie Jeziora Lobeliowe PLH220005 (Dz. Urz. Woj. Pom. poz. 2074) Link: http://edziennik.gdansk.uw.gov.pl/legalact/2017/2074/
☐	Nie, ale jest w przygotowaniu	
☐	Nie	

7. MAPA OBSZARU

[Powrót](#)

Nr ID INSPIRE:

PL.ZIPOP.1393.N2K.PLH220005

Mapa załączona jako plik PDF w formacie elektronicznym (opcjonalnie)

☒ Tak ☐ Nie

Odniesienie lub odniesienia do oryginalnej mapy wykorzystanej przy digitalizacji granic elektronicznych
(opcjonalnie)

--